

Največji slovenski dnevnik
v Združenih državah

Velja za vse leto . . . \$6.00
Za pol leta . . . \$3.00
Za New York celo leto . . \$7.00
Za inozemstvo celo leto . . \$7.00

GLAS NARODA

List slovenskih delavcev v Ameriki

The largest Slovenian Daily in
the United States.
Issued every day except Sundays
and legal Holidays.
75,000 Readers.

TELEFON: CORTLANDT 2876

Entered as Second Class Matter, September 21, 1903, at the Post Office at New York, N. Y., under Act of Congress of March 3, 1879

TELEFON: CORTLANDT 2876

NO. 273. — ŠTEV. 273.

NEW YORK, TUESDAY, NOVEMBER 20, 1928. — TOREK, 20. SEPTEMBRA 1928.

VOLUME XXXVI. — LETNIK XXXVI.

Rusija pred velikimi izpremembami.

TEMELJI RUSKIH SOVJETOV SE BAJE RESNO MAJEJO

Po Evropi se širijo govorice, da se sovjeti majejo. Kmetje se puntajo. — Vlada, katero sta ustanovila pred enajstimi leti Lenin in Trocki, stoji pred revolucijo. — Nesoglasje v Moskvi. — Govori se o preobratu Stalina.

PARIZ, Francija, 19. nov. (Poroča Arno Dosch-Fleuret.) — Govorice o revoluciji pretresajo temelje Rdeče Rusije, kot kažejo brzogovorne, ki so dospele danes iz Moskve, sedeža sovjetske vlade.

Pretnja za enajst let staro komunistično državo je dvojna: — strah, da se maje vlada, ustanovljena od Lenina in Trockega, vstaja iz priznanega dejstva, da se bliža separatistična vstaja v Ukrajini, in da je koalicija obmejnih držav sklenila odločiti se od nadvlade Kremlja.

Moskva javno dolži Poljsko in Romunsko, da se pripravljata pomagati pri strmoglavljenju obstoječega režima ter kaže na francoskega gen. LeRonda na Romunskem in ga dolži, da skuša konsolidirati fronto proti Rusiji.

Moskovski list Krasnaja Svesta, organ Rdeče armade, je natisnil klavzule takozvanega vojaškega dogovora, potem katerega bosta Poljska in Romunsko združili svoje vrhovno poveljstvo.

Druga pretnja pa je kmečka vstaja, ki divja že več tednov preko Rusije, od Baltika pa do Beringove ožine. Bogati kmetje ali "kulaki" so vodili osvetno vojno proti vladarjem v Moskvi. Skoraj 500 sovjetskih uradnikov je bilo v preteklem letu umorjenih od kmetov, ki so bili strašno jezni vsled vladnih rekvizicij žita, dočim je lakota pretela deželi. Da je sovjetska vlada na robu bankrota, je splošna govorica po cestah in ulicah ruskih mest, in to podpihuje ognje nemira.

Vztrajno se drže novice, da obstaja spor in nesoglasje v Kremlju samem, kjer sedi Stalin na čelu sovjetskih držav. Zadnji spopad med Stalinom in Trockim, se je končal z izgonom Trockega v ruski Turkestan, kjer je Trocki napisal knjigo, v kateri je napadel Stalinov režim. Trocki je napadel Stalina, da je opustil principe, za katere se je zavzel Lenin.

Neugnani voditelj sovjetskih držav namerava baje državni preobrat. Soglasno z verzijo položaja, sprejeto v Berlinu in Parizu, kjer neumorno zasledujejo dogodke v Moskvi, bo našla revolucija Stalina v sili na svojem koncu, — nekakega Napoleona Severa.

Važen znak, da se pripravljajo v Rusiji pomembni razvoji, je dejstvo, da so ruske meje na široko odprte za Ruse, kajti to je stanje, ki ni obstajalo iz časa, ko je revolucija dvignila na krmilo Lenina in Trockega.

Najgorkejši 18. november v 35 letih.

Tako vreme kot je bilo v nedeljo je v vsakem stoletju le trikrat na dan 18. novembra. Termometer je kazal 68 stopinj, solnce je sijalo in nebo je bilo vedro. Edine, ki niso bile zadovoljne z vremenom, so bile najbrž ženske, ki so si omislile nove kožuhe ter jih niso mogle razkazovati.

Škof in duhovnika izpodkopavala moralo otrok.

BAKU, Rusija, 19. novembra. Škof Arseni in dva duhovnika so bili danes spoznani krivini po dolgi obravnavi. Bili so obdolženi, da so kvarili moralno otrok in obsojeni na pet let ječe. Šestnajst nadaljnjih obtožbenih duhovnikov, je dobilo lažje zaporne kazni.

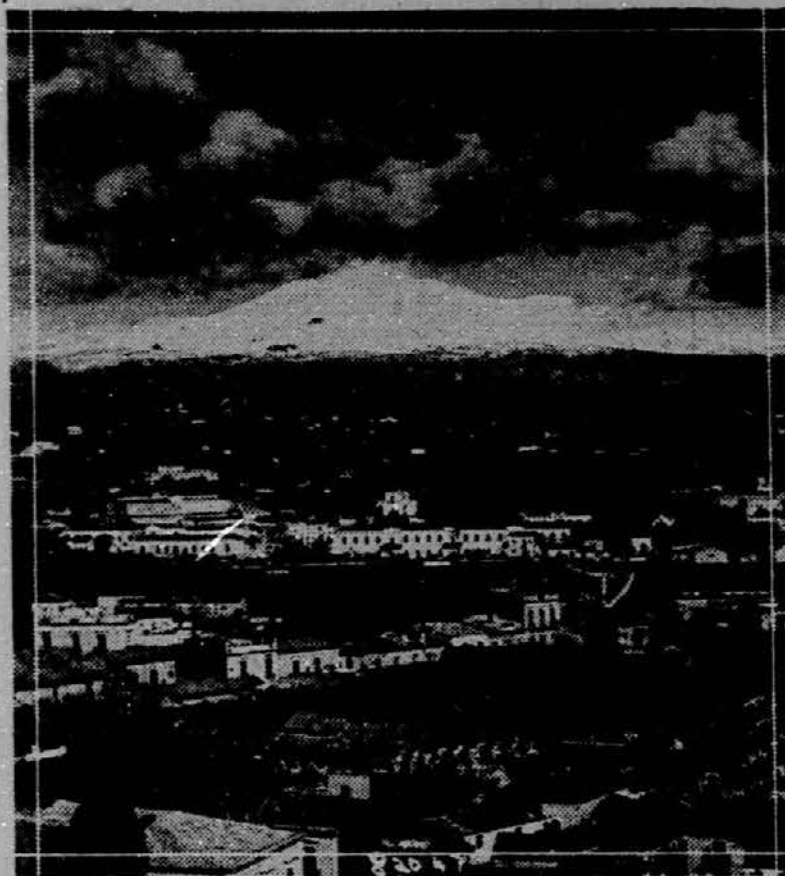
Socijalni demokratje proti tretjemu terminu Hainischa.

DUNAJ, Avstrija, 19. nov. — Socijalni demokratje Narodnega sveta bodo nasprotovali vsakemu poskusu kancelarja Seipela, da se revidira ustavo na tak način, da bo dovoljevala sedanjemu predsedniku, dr. Hainischnu, tretji termin.

Vlada mora plačati škodo pri zavezniških manevrih.

BERLIN, Nemčija, 19. nov. — Danes so bile predložene vladi odškodninske zahteve v znesku 75 tisoč dolarjev za poškodbe cest v Poranski tekoni manevrov zavezniških okupacijskih čet.

POGLED NA OGNJENIK

Eno v Siciliji, kojega zadnji izbruh je povzročil ogromno škodo. V ospredju je mesto Catania.

HERBERT HOOVER ODPOTOVAL NA BOJNI LADJI MARYLAND

Novoizvoljeni predsednik Hoover je odpotoval v San Pedro ter se vkrcal na bojno ladjo Maryland. — Demonstracija je skazila slovo iz Palo Alto.

Na Hooverjevem posebnem vlakcu, 19. nov. — Novoizvoljeni predsednik Hoover se nahaja na poti v Južno Ameriko.

Slovo od someščanov v Palo Alto včeraj zvečer je bilo skaženo od opomina na slabo razpoloženje proti Združenim državam v Nicaragvi, to je v prvi deželi, katero bo baje obiskal.

Predsednik je odšel poseben vlak s postaje, so skušali štirje moški vzpizoriti demonstracije, ko so nosili bandero proti politiki Združenih držav napram Nicaragvi, a možje Tajne službe so s silo odstranili te štiri mlade razgrajace.

Hoover navidez ni videl dogodka s svojega mesta na zadnji platformi vlaka. Mahal je in se smejal množicam sovaščanov.

Posebni vlak je dospel v San Pedro ob polni popoldne. Cela družba se je nato takoj vkrcala na bojno ladjo.

Hoover bo obiskal Corinto, Nicaragua, Kanalsko ozemlje, Lima, Peru, Valparaiso in Santiago, Chile; Montevideo, Rio de Janeiro, Mexico City in Havana. Polni potni seznam ni bil že objavljen.

Henry Fletcher, poslanik v Italiji in osebni zastopnik predsednika Coolidgea na potovanju, se je pridružil skupini v San Pedro.

Včerajšnja demonstracija je bila nenadna in nepričakovana. Izvoljeni predsednik in njegova žena sta se prikazala na postaji nekako pet minut pred odhodom vlaka. Ljudska množica je prodrla kordon ter se približala zadnjemu koncu vlaka. Tudi štirje mladiči z bandero so se napotili tja, da predno so se približali vozu predsednika, so jih že zgrabili agenti Tajne službe ter jih odvedli.

Doz z imperijalizmom! — je stalo natiskano na enem plakatu. Podpirajte latinsko-ameriško republiko proti ameriški imperijalizmu! — se je glasilo na drugem.

Herbert Hoover mlajši in njegova žena sta se poslovila od novoizvoljenega predsednika in njegove žene pri vlakcu v Palo Alto.

Strah pred operacijami pognal v smrt dva bolnika.

Strah pred operacijo je povzročil danes dva smrtna slučaja.

Leopold Lilaček, star petdeset let, ki bi moral biti operiran radi raka na želodec, je skočil skozi okno šestega nadstropja v Bellevue bolnici ter obležal na mestu mrtve.

Thomas Barnes, star 31 let, je umrl od strahu v splošni bolnici v Elizabeth, N. J., ker bi ga morali operirati.

Letski ministrski predsednik zagovarja zvezo z Litovsko.

KOVNO Litovska, 19. nov. — V nekem pismu, katero je priobčil danes list "Banger", se zavzema ministrski predsednik Waldemaras za zvezo iztočnih obmorskih držav. Članek je izšel ob priliki desete obletnice neodvisnosti.

Ministrski predsednik svari Letsko, naj ne podpira velikih narodov, "da ne bo dežela izgubila svoje lastne neodvisnosti". On povdarja skupne interese Litovske in Letске, v nasprotju s svojim prejšnjim stališčem, ko je vedno opominjal zvezi iztočnih baltičkih držav.

Letško, naj ne podpira velikih narodov, "da ne bo dežela izgubila svoje lastne neodvisnosti". On povdarja skupne interese Litovske in Letске, v nasprotju s svojim prejšnjim stališčem, ko je vedno opominjal zvezi iztočnih baltičkih držav.

Herbert Hoover mlajši in njegova žena sta se poslovila od novoizvoljenega predsednika in njegove žene pri vlakcu v Palo Alto.

JAKO ZANIMIV POSKUS RUSKIH ZNANSTVENIKOV

Umetno srce pumpa kri in organi vida, okusa in sluha, poslujejo navidezno normalno brez telesa. — Poskusi s pasjo glavo.

MOSKVA, Rusija, 19. nov. — Sovjetski znanstveniki so podrli skozi celo serijo presenetljivih eksperimentov v številne tajnosti življenja in smrti.

V Moskvi je bila glava psa zopet obujena v življenje ter bila ohranjena živa tri ure, potem ko je bilo truplo, kateremu je preje pripadala, vrženo proč.

Odsekana glava je "lajala" od bolečine in radosti čeprav ni prišel nikak glas iz nje. Glava je odpirala in zapirala oči, ki so bile tako občutljive za luč in dotik kot oči kakega živega psa.

Glava brez telesa je požirala celo hrano.

Ta umetna cirkulacija krvi, ki je otvorila nove izgledne znanstvenemu svetu, je bil eden eksperimentov, s katerimi upajo biologi in zdravniki sovjetske Unije ustanoviti možnost zopetnega oživljanja mrtvih organizmov. Po uporabi anestetičnih sredstev so odločili glavo psa.

Umetno srce je bilo nato pritrjeno na odprte krvne žile in kri so pustili krožiti skozi glavo, ki je bila navidez popolnoma mrtva. Polna zavest pa se je vrnila šele potem, ko so izginili učinki omamljivih sredstev.

Reakcija proti boleti je bila tako močna, da je skoro odtrgala glavo od mehanizma, ki jo je ohranjal pri življenju. Ob istem času so se usta odpirala na široko ter kazala zobe, kot da pes renči ali evili. Noben glas pa seveda ni prišel. Tudi solzne žleze v očeh so poslovale.

Kos bombaža, pomočen v kinin, je glava hitro izpljunila. Kos sira pa je požrla, kar znači, da je ostal čut okusa.

Vsi eksperimenti, — je rekel dr. Bruhanenko, — da organi vida, okusa in tako naprej poslujejo in da se narava centralnega živčnega sistema ne izpremeni do tisti vsled umetnega krvotoka. Ni pa prav tako lahko odgovoriti na vprašanje, če glava dejanski "čuti". Reagira proti luči, a ne moremo odločiti, če vidi.

Oče Hardinga umrl.

SANTA ANA, Cal., 19. nov. — Dr. George Harding, oče pokojnega predsednika, Warren G. Hardinga, je umrl tukaj danes, na domu svoje sestre. Dr. Hardinga je zadela v petek kap ter se ni več zavedel. Star je bil 85 let.

VELIKE SLAVNOSTI KONČANE.

LONDON, Anglija, 18. nov. — Pojedine in zabave vsake vrste so priče ponehavati v Etiopiji na čast Ras Tafariju, ki je bil kronan 7. oktobra. Poročila iz nestranskih dežele javljajo, da je bil več kot en mesec posvečen slavnostim na čast "Levu Jude in izvoljeneu Boga", kot se imenuje njegov naslov. Le dejanski načelniki zunanjih legacij so bili povabljeni k cerimonijam, a niti te niso videli kronanja, ker je bila potegnjena plomba krog obhvaličanstev.

VIHAR ZAHTEVAL SKORAJ STO ČLOVEŠKIH ŽRTEV

Pet in osemdeset mrtvih v Angliji in na kontinentu. — Skodo cenijo na milijone dolarjev. — Vihar je bil eden najhujših v zgodovini Evrope. — Morje izredno viharo.

LONDON, Anglija, 19. nov. — Najmanj pet in osemdeset in mogoče celo več kot sto ljudi je bilo ubitih v strašnem viharju, ki je divjal po Angleških otokih in po zapadni Evropi izza četrtka naprej, soglasno z najnovejšimi številkami, ki so sedaj na razpolago.

Na stotine ljudi pa je bilo poškodovanih in lastninska škoda znaša na milijone.

Vihar so opisali meteorologi kot enega najhujših splošnih viharjev v zgodovini in svarilo je bilo razširjeno vsepovsod, da se je bati obnove teških sap in nalivov na angleških otokih in v Kanalu.

Posamezni slučaji v Angliji 25. Izgube v Rye, Anglija, 17. Holandska, 13. Wiesbaden, Nemčija, 13. Francija, 11. Varšava, Poljska, 4.

PARIZ, Francija, 19. nov. — Posledice viharja, ki je divjal preko Anglije in Evrope v zadnjih štirih dneh, je bilo čutiti včeraj ob francoski obali. Visoki vetrovi so pogнали ladje v Cherbourg pristan, in ladje, ki normalno delajo osemnajst vozlov na uri, so jih mogle napraviti le po pet.

Smrtni seznam narašča, čim bolj prihajajo poročila z vseh strani.

Neko poročilo iz Aviles, Španija, pravi, da se je neki ribiški čoln potopil v bližini obali in da je posadka petih utonila.

Neka brzogovorna iz Amsterdama pravi, da se je razbila neka mala jadernica, zajeta v viharju, ob Trescheling otoku in da so utonili kapitan, njegova žena in deset otrok. Ladje, ki so dospele v nizozemski pristanišče, so sporočile, da so zadele na strašno morje.

Iz Isere doline v Franciji je prišlo sporočilo, da je bila sekeja zopet preplavljena, da so reke stopile preko bregov ter povzročile veliko škodo.

Deli Avignona in Grenobla so bili preplavljeni.

ROTHSTEINOVA ZADEVA ŠE NEPOJASNJENA

Zupan Walker bo nastopil najbrž še danes v zadevi igralca Rothscina. Policija ni dosegla nikakih uspehov.

Usodepolna ura, do katere mora predložiti policijski komisar Warren Zupan Walkerju "par nadaljnjih dejstev" glede umora igralca Arnolda Rothsteina, se je približala včeraj.

Zupan je obljubil pretekli četrtek popoldne, da bo sklenil vpizoriti kako akcijo, če se to ne bo zgodilo ter namignil, da bo moral Warren ali eden njegovih podrejenih izginiti.

Kot je razvidno sedaj, ni nudila policija nikakih nadaljnjih dejstev ter je prav tako v zadregi glede umora vplivnega in mogočnega igralca kot glede več kot ducata senzacijonalnih zločinov preteklega časa.

V dobro informiranih krogih se je glasilo, da bo najbrž odstavljen inspektor Coughlin, načelnik detektivske divizije, ki je imel neposredno poveljstvo nad preiskavo, ne pa policijski komisar sam, ki je bil intimni prijatelj ter trgovski družabnik župana Walkerja.

ROJAKI, NAROČAJTE SE NA "GLAS NARODA", NAJVEČJI SLOVENSKE DNEVNIK V ZDRUŽENIH DRŽAVAH.

DENARNA NAKAZILA

Za Vaše ravnanje naznanjamo, da izvršujemo nakazila v dinarjih in lirah po sledečem ceniku:

v Jugoslavijo			v Italijo		
Din.	500	..... \$ 9.30	Lir	100	..... \$ 5.75
"	1,000	..... \$ 18.40	"	200	..... \$ 11.30
"	2,500	..... \$ 45.75	"	300	..... \$ 16.80
"	5,000	..... \$ 90.50	"	500	..... \$ 27.40
"	10,000	..... \$ 180.00	"	1000	..... \$ 54.25

Stranke, ki nam naročajo izplačila v ameriških dolarjih, opozarjamo, da smo vsled sporazuma z našim zvezom v starem krogu v stanu znižati pristojbino za taka izplačila od 3% na 2%.

Pristojbina znaša sedaj za izplačila do \$30. — 60c; za \$50 — \$1; za \$100 — \$2; za \$200 — \$4; za \$300 — \$6.

Za izplačilo večjih zneskov kot goraj navedeno, bodisi v dinarjih ali dolarjih dovoljujemo še boljše pogoje. Pri velikih nakazilih priporočamo, da se poprej z nam sporazumete glede načina nakazila.

IZPLAČILA PO POŠTI SO REDNO IZVRŠENA V DVEH DO TREH TEDNIH
"NUJNA NAKAZILA IZVRŠUJEMO PO CABLE LETTER ZA PRISTOJBINO \$1.—"

SAKSER STATE BANK

62 CORTLANDT STREET, NEW YORK, N. Y.
TELEPHONE: CORTLANDT 4687

GLAS NARODA

(SLOVENE DAILY)

Owned and Published by
SLOVENIC PUBLISHING COMPANY
(A Corporation)Frank Sakser, President Louis Benedik, Treasurer
Place of business of the corporation and addresses of above officers:
82 Cortlandt St., Borough of Manhattan, New York City, N. Y."GLAS NARODA"
(Voice of the People)

Issued Every Day Except Sundays and Holidays.

Za celo leto velja list za Ameriko	Za New York za celo leto	\$7.00
in Kanado	Za pol leta	\$3.50
Za pol leta	Za inozemstvo za celo leto	\$7.00
Za četrt leta	Za pol leta	\$3.50

Subscription Yearly \$6.00

Advertisement on Agreement.

"Glas Naroda" izhaja vsaki dan izvenrednih nedelj in praznikov.

Dopisi brez podpisa in osebnosti se ne priobčujejo. Denar naj se blagovoli pošilja po Money Order. Pri spremembi kraja naročnikov, prosimo, da se nam tudi prejšnjo bivališče naznani, da hitreje najdemo naslovnik.

"GLAS NARODA", 82 Cortlandt Street, New York, N. Y.
Telephone: Cortlandt 2876.

ANGLEŠKA JEZA

Na Dan premirja je imel predsednik Združenih držav, Calvin Coolidge govor, ki za to priliko ni bil nič kaj primeren, pa je bil pošten iz enostavnega razloga, ker je bil odkritosrčen.

Coolidge ni prav nič prikrival svojih imperijalističnih namenov.

Zavzel je enostavno stališče: — Če druge države oborožujejo, bo oboroževala tudi Amerika in sicer tako, da bo v tem pogledu vse druge prekosila.

Kot rečeno, niso te besede primerne za predsednika države, koje zunanji tajnik je sestavil pogodbo, ki naj bi onemogočila vse bodoče vojne; prav posebno pa niso primerne za tako priliko kot je Dan premirja.

Prebivalstvo Združenih držav je sprejelo govor precej ravnodušno, toliko bolj je pa završalo po Evropi.

V evropskih državnikih je vzkripela strašna jeza. Najrajši bi bruhnili iz sebe odločen in morda celo surov ologovor, pa si ne upajo.

Coolidgeu bi jih radi par zasolili, pa jih skoro ne morejo, ker jim je povedal par britkih resnic.

Kaj mislijo v Evropi, posebno pa v Angliji in Franciji o Coolidgeovem govoru, je najbolj razvidno iz pisane časopisja. Brez dvoma so bili članki, ki so jih priobčili ugledni listi, navdahnjeni z vladne strani.

Iz Anglije se je do pred par dnevi le malo slišalo.

Najbrž se je hotel John Bull prej prepričati, kako daleč sme iti njegova jeza, da bi ne spravil svoje priateljice onstran Kanala v zadrego.

Zato so dali najprej Francozi duša svojemu ogorčenju. Takoj za Francozi pa Angleži.

V Londonu izhaja list "Saturday Review". Ta list je resno posvaril svoje čitatelje, da, sodeč po Coolidgeovem govoru, Evropa ne sme pričakovati, da bi imel novoizvoljeni predsednik Hoover kak obzir na "evropske slabosti".

Kaj misli pod besedo "slabost", list ni pojasnil. Če misli s besedo "slabost" prazne evropske blagajne, je pravo uganil.

Coolidgeov govor je posebno zbodel tudi urednika sicer liberalnega lista "Nation".

Na sarkastičen način je rečeno v uredniškem članku, da je žalostno, ker se je predsednik tako drzno zavlil v plašč ameriške kreposti.

List dolži torej ameriškega predsednika hinavščine, torej lastnosti, s katero se je dosedaj samo John Bull postavljaj.

Še lepše je označil predsednikov govor "New Statesman". Govor prispevabljja brei stoprocentnega državnika, ki se umika v gozdove Nove Anglije.

To je uvod dolgovnega članka, ki vsebuje čudno trditev, da predsednik, ki se poslavlja iz urada, nima pravice staviti kakih važnejših predlogov.

Ameriški narod ni dosedaj vedel za to prepoved. Taki ke prepovedi tudi ni, in jo je urednik "New Statesmana" iz trte izvil.

Če bi bil tak princip veljaven, bi moral predsednik odložiti svoj urad takoj po novembarskih volitvah, dasi zboruje kongres od decembra, pa do marca, torej prav do inavguracije novega predsednika.

V bodočem kongresnem zasedanju bo naprimer zopet govor o denarju, ki ga dolguje Evropa Ameriki.

To je jako važno vprašanje, in Francozi ter Angleži bi ne bili nič kaj zadovoljni, če bi se Coolidge bavil z njim.

Večina ameriškega naroda se strinja s predsednikom, kar je rekel glede denarja, ki ga dolguje Evropa Ameriki.

In vsled tega vsa ta jeza v Angliji in Franciji, ki pa najbrž ne bo proizvedla nobenega posebnega vpliva na kongres.

Dopisi.

Brooklyn, N. Y.

Vsem rojakom in rojakinjam v Greater New York se naznanja, da bo na Silvestrov večer, 31. decembra 1928 v dvorani Slovenskega Doma, 253 Irving Avenue, veselica s predstavo. To bo zopet nekaj novega za naselbino.

Več let smo se potikali po tujih prostorih ali to leto smo le dosegli svoj cilj in smo pod svojo streho.

Vstopnina bo en dolar za osebo pri vrodu. Kateri pa hoče kupiti tiket poprej, stane samo 50 centov. Dobi se ga lahko vsak dan v dvorani ali pa pri odbojnikih.

Ne zamudite te prilike! Natančen program vam bo še naznanjen!

Z bratskim pozdravom

Janko Slabič tajnik.

Girard, O.

Dne 8. decembra zvečer nas posetijo clevelandski pevci in igralci A. Eppich, L. Belle in F. Plut, kateri prirede pod avspicijo Slovenskega Doma v Girardu, O. koncert z bogatim in lepim programom. Ob tej priliki bodo na programu tudi kabaretne točke. Kdor je videl prejšnjeno pevce in igralce na clevelandskih odrih, mora priznati, da so prireditelji tega koncerta prvovrstne moči, bodisi v petju, bodisi v igranju.

Kdor je čital kritiko koncerta v slovenskih listih, ki so ga imenovani nedolgo tega priredili v Barbertonu, O. je iz nje razvidel, da je bilo občinstvo, ki se je udeležilo tega koncerta, do skrajnosti zadovoljno, in si želi, da jih v doglednem času zopet posetijo; kajti koncert je bil prvovrsten.

Ker bo ta koncert tudi prirejen v korist Slovenskega Doma v Girardu, Ohio, upamo, da se ga rojaki in rojakinje iz Girarda, O., Warren, O., Niles, O., Youngstown, O., Farrell-Sharon, Pa. in Bessemer, Pa. polnostevilno udeležijo, da tako pokažejo, dno znajo ceniti tudi tu živce ameriške slovenske pevce in igralce.

Ker so cene vstopnic nizke, in sicer za odrasle 75c, (v predprodaji 60c), in za mladino do 16. leta 25c, upamo, da bodo rojaki in rojakinje iz prejšnjimenovanih naselbin posegli po vstopnicah in napolnili dvorano do zadnjega kotička, ker smo prepričani, da ne bo nikomur žal, ki se bo udeležil tega koncerta.

Vstopnice se dobijo pri: J. Kosi in v Slovenskem Domu v Girardu, O. in M. Leskovec, Girard, O.

Po koncertu bo ples in prosta zabava ter kar k temu spada.

Matija Leskovec, tajnik.

Detroit, Mich.

Naznanjam vsem detroitskim Slovincem in Slovenkam, da naše novo društvo "Ženski odsek za Narodni Dom" priredi maskeradno veselico v soboto 5. januarja 1929 v prostorih "Woodmen of the World", corner Victor in Oakland. Upam in želim, da nas ta večer posetite v obilnem številu. Za lačne in žejne bo dobro preskrbljeno, kakor tudi za plesa željne.

Obenem pozivam vse članice, da se gotovo udeležijo glavne seje, ki se bo vršila 13. decembra ob 8. zvečer na 116-6 Mile Rd. in Woodward, ker se bo volilo nove odbornice. Obenem vabim ostale žene in dekleta, da pristopite v naše novo društvo, katero za ta kratek čas, kar je ustanovljeno, dobro napreduje.

Elsie Hubner, članica.

RAD BI IZVEDEL za naslov svoje sestre TILKA PUREBER, omočena z LOUIS ZANIBONI. Pred nedavno je bila v New Yorku. Prosim, če kdo ve za njo, da mi sporoči, ali naj se pa semna oglasi svojemu bratu: Martin Pureber, Camp 4, Lumberton, R. O., Canada. (2x 20421)

RAD BI IZVEDEL za naslov in sedanjo bivališče rojaka JOE VIDMAR. Oglasi naj se na: editor: Frank Sakser, Box 123, Oakbrook, Pa.

Harry Braun

je star čele osemnajst let, pa že velja za enega najboljših ameriških violonistov.

Iz Jugoslavije.

Na smrt obsojen fant.

Svetislav Martinec iz vasi Kumanje v Banatu je bil splošno znan kot najlepši fant v vasi. Lepi Svetislav je zato imel tudi veliko uspeha pri dekletih, ki so kar norela za njim. Pri plesu drugi fanatje sploh niso prišli v poštev. Lepi Rada je pa moral zaradi čudnega dogodka zapustiti vaška dekleta in se posloviti tudi od vseh blagov tega sveta, kajti pred dnevi ga je sodišče obsodilo na smrt. Že lani meseca decembra je Martinec aretiral v Novem Beogradu svojega tovariša Sredoja Eremića. Oba sta prišla na sejem, da bi kupila prašiče. Eremić je bil pa zadržan v uradu in je zato naročil Svetislavu, naj kupi zanj par prašičev. V to svrhu mu je dal baje 880 dinarjev. Rada pa ni našel nič primernega, tako je vsaj izjavil pred sodniki, in zato sta se s tovarišem vrnila domov. Med potjo sta srečala veselo družbo, ki ju je povabila v neko hišo, kjer sta bila zganje. Kmalu sta se pa poslovala in naslednje jutro so našli na cesti mrtvega Sredoja Eremića. Imel je prežrzan vrat in šest globokih ran. Neki moški so videli, kako si je isto jutro pral Svetislav roke v potoku. Orožniki so ga takoj aretirali in sodišče v Beogradu ga je obsodilo na smrt na večletih. Po priznani je stal fant pred dnevi drugič pred sodniki. Ko so ga vprašali, ali se čuti krivega, je prav omahujoče odgovoril: Ne! Ni bilo tako, kakor je tukaj zapisano, jaz sem vedno dal mnogo na čast. Ko ga je predsednik senata vnovič opozoril na vprašanje, ali je kriv, je obtožene odgovoril, tresoč se po vsem životu: Malo sem že kriv.

Nato je povedal, kako se je pripetilo usodne noči. Po počitku v gostilni, kamor ju je povabila vesela božična družba, sta nadaljevala pot proti domu. Pri nekem vinogradu sta sedla, da bi se odpočila. Tedaj je obtožene sunil jo nesreči svojega tovariša z nožem. Ta je planil pokonci in udaril Svetislava s palico po glavi. Kaj se je potem zgodilo, obtožene ne ve. Druga instanca je potrdila smrtno obsodbo.

Tragedije blaznežev

Iz blaznice Steinhof pri Dunaju je bila nedavno odpuščena 41-letna zasednica Eva Czarnay, dasi še ni popolnoma zdrava. Te dni je sirota nenodoma znova zblaznela in izvršila strašen samomor. Doma se je najprej polila s petrolejem, si z nožem preprala trebuh in obleko zažgala. Goreča po vsem životu je nesrečnica planila na ulico, kjer se je zgrudila na tla. Prepeljali so jo takoj v bolnico, kjer je pa kmalu umrla.

Na kolodvoru La Roelle pri Parizu je nenadoma pričela divjati neka ženska. Trgala je stotake na drobne kosce. Le s težavo so jo pomirili. Dognali so, da gre za morilko Aulier, ki je po 23 letih zapustila ječo. Jedva pa je prišla iz ječe, je sirota zblaznela. Raztrgala je ves denar, ki si ga je v 23 letih s težavo prislužila v zaporu.

NAROČITE SE NA "GLAS NARODA"

GROF UMORIL NEZAKON-SKEGA OTROKA

25. oktobra se je pričela v Toulousu senzacionalna porotna obravnava proti grofu Pierreu de Rayssacu, ki je umoril svojega nezakonskega sina. Za obravnavo je vladalo veliko zanimanje ne samo v mestu samem, marveč tudi po drugih krajih Francije. Dvornodna sodna palača je meralo za strašiti konjenice, orožništvo in policija, ki je komaj zadrževala ogromno množico radovednežev, da niso vdrli v sodno palačo. Sodna dvorana je bila nabit polna in vsi so se ozirli na vrata, ko je vstopil v spremstvu orožnikov grof sin Pierre Rayssac. Elegantno oblečeni obtoženeec je sedel mirno na zatožni klopi, ne da bi se zmenil za ogorčenje, ki je zavladalo med občinstvom. Potomec odlične francoske plemiške rodbine je prinesel svojega 11-mesečnega nezakonskega sinčka k reki, kjer ga je sklel in vrgel v valove. Da zabriše sledove svojega groznega čina, je skril obleko nesrečnega deteta pod most in se odpeljal z avtomobilom na svoj grad, kjer je mirno sedel za mizo in obedoval s svojo ženo, kakor da se ni nič zgodilo. Nezakonskega sina je imel s služkinjo, ki jo je prisilil, da se mu je ušla, ker je bil njen gospodar. Ljubiti ga ni mogla, kajti most spominja po svoji zmanjosti bolj na lakaja, nego na grofovega sina.

Leta 1924 je prišla v Rayssacov grad nova služkinja Josephina Mahicot, ki je kmalu postala grofova ljubica. Ko je grofovim roditeljem povedala, da je noseča, so jo takoj odpustili in ji dali 2000 frankov. V avgustu 1926 je rodila sina in zapeljivce ji je poslal v anonimnem pismu celih 200 frankov češ, da je s tem storil svojo dolžnost napram nezakonski materi. Ko se je pa Pierre de Rayssac svojemu stanu primerno oženil, je poslal zapeljani služkinji denar, ki ga dobi od njega. Nesrečno dekle je ostalo v službi sinčka je pa oddalo neki siromašni rodbini v rejo. Nezakonska mati je morala dotični rodbini plačevati znatne prispevke, ki so skoro presegali njeno skromno plačo. Ker si ni znala pomagati drugače, je prosila grofica, naj ji pomaga iz zadreg. Pisala ji je, da bi se sestali, toda namesto grofice je prišel na sestanek sam Pierre de Rayssac, ki je izjavil dekletu, da mora dati sinčka v sirotišnico. Obljubil ji je, da odpelje svojega nezakonskega sinčka sam v sirotišnico. V resnici ga je pa odpeljal z avtomobilom k reki, kjer ga je zavlil v ruho in vrgel v vodo. Drugi dan je splavalo trupelce na površje in oblasti so spoznale v njem otročiča služkinje Mahicot. Tako je prišlo do aretacije Pierrea de Rayssaca, ki mu je žena ta čas rodila sina.

Zdravniki so izjavili, da je obtoženeec odgovoren za svoje dejanje in da ni ravnal v hipu duševne

New York Edison Ura

8:00 do 9:00

Nocoj na WRNY

326 Meters

920 Kilocycles

The Edison Ensemble

JOSEF BONIME, Director
Stalna radio-izlozba za udobnost naših odjemalcev in javnosti te na 124 W. 42nd Street.

The New York Edison Company

Vam na razpolago.

zmedenosti, kakor se je skušal zagovarjati. Tudi Rayssacovo trditve, da je služkinja razuzdana in da on ni oče njenega nezakonskega otroka, je bila zavrnjena. Obtoženeec dolži mladega grofa, da je umoril nezakonskega sinčka premisslano in da je pokleni morilec. Predsednik je vprašal obtoženece, zakaj je krenil z avtomobilom po glavne ceste na stransko pot. Obdolženeec je odgovoril, da je bila stranska pot udobnejša. Iz obtožnice je razvidno, da morilec pogled na nesrečnega otročiča ni gnil, marveč da ga je z neverjetnim cinizmom vrgel v vodo. Po umoru se je mirno vrnil k svoji rodbini in obedoval s svojo materjo, očetom in mlado ženo, ne da bi omenil, kaj je storil. Zločin bi ne bil nikoli odkrit, da niso novine obširno pisale o najdenem dečkovem truplu. Pod težo dokazov je moral Rayssac svoj zločin priznati.

ZAHVALA.

Zahvaljujem se vsem darovalcem, ki so darovali za pogreb mojega očeta. Jez sem se nahajal v bolnici zaradi slepice in med časom mi je oče umrl. — Darovali so:

Mr. Viktor \$1.00; Mr. Anton Samsa \$1.00; Mr. John Troha \$2.00; Chas. Roteh \$5.00; Mr. Josef Petelin \$1.00; Frank Krasovec \$1.00; Mr. John Miks \$1.00; Mr. Derenčin \$1.00; Mr. John Šuštar \$1.00; Mr. Frank Volk \$1.00; Mr. Frank Novak \$1.00; Mr. Endy Šestan \$2.50; Mr. Anton Rolih \$5; Mr. Joe Uljan \$5.00; Mr. Frank Malavce \$2.00; Mr. Frank Šim \$1.00; Mr. Endy Južek \$1.00; Mr. Louis Balant \$1.00; Mr. Pany Kacin \$5.00; Mr. John Celin \$2.50; Mr. Frank Krajo \$5.00; Mr. John Kraje \$1.00; Mr. Toni Mahne \$1.00; Mr. Frank Anzelje \$1.00; Mrs. Mary Skrlj \$2.00; Mrs. Michie \$2.00; Mr. John Rolih \$1.00; Mr. John Soler \$5.00; Mr. John Miljavce \$5.00; Mr. Joe Žužek \$5.00; Mr. Frank Boštjančič \$1.00; Mr. Vinko Prosen \$5.00; Mr. Joe Saffič \$2.00; Mr. John Rozman \$1.00; Mr. Frank Janežič \$5.00; Mr. Frank Truden \$3.00; Mr. Frank Cek \$2.00; Mr. Joe Kocjančič \$2.00; Mr. Chas. Kregar \$2.00; Mr. Joe Renek \$1.00; Mr. John Komidar \$5.00; Mrs. Rozi Šabek \$5.00; Mrs. Čopić \$2.00; Mr. Frank Debevec \$5.00.

Zdaj se pa še enkrat lepo zahvaljujem vsem skupaj.

John Zimmerman,
Ludlow, Pa.

Peter Zgaga

Na nekaterih parnikih so moški in ženske ločeni tekom vsega potovanja.

Snidejo se lahko na krovu ali v obednici, v kabinah se pa ne smejo obiskavati.

Pa se je primerilo, da je steward zalotil možička, ki je hotel videti svojo ženo. Steward ni vedel, da sta mož in žena.

— Ne, ne, ne smete, — mu je pretil — ta prostor je samo za ženske.

— Saj vem, ampak vendar...

— se je izgovarjal.

— Pravila so pravila, predpisi so predpisi.

— Ah, pustite ga no, — se je oglasila žena iz kabine, — saj vidite, da je tak kot kaka stara baba.

*

No, pa še eno o ljubeznivem izražanju preljubznivih ženice.

Pri zajtrku jo je mož vprašal:

— Ti, kje si pa kupila te žemlje?

— I, tam kot ponavadi. Pri peklu. Na kornarju pri peku. Zakaj vprašaš?

— Zdi se mi, da so vsak dan manjše.

— O ne. Vedno so enake. Le zdi se ti, da so žemlje manjše, ker je tvoj gobec vsak dan večji.

*

Trije rojaki so se zjutraj vračali z veselice in so zgrešili pot. Nikjer človek tako lahko ne zaide kot v Brooklynu. Lit so vprašali policiarja, kod in kam.

— Ja, — je odvrnil polieman, — to je težavna reč. — Kateri med vami je najbolj trezen. Tistemu bom povedal, kako se vam je voziti, da boste dospeli na cilj.

Rojaki so se spogledali in odvrnili:

— Tisti, ki je bil najbolj trezen, je še na veselici ostal.

*

To je resnična zgodba, ki se je završila na nekem plesu.

Najlepša plesalka se je zavedala svoje lepote in ja začela uganjati kaprice.

V največje zadovoljstvo ji je bilo, če je mogla komu dati korbio, in ga pred vsemi osramotiti.

Je že tako. Ženske so ženske. Vrag jih ne pregrunta.

Njene besede, so bile žaljive do skrajnosti. Tako je naprimer rekla nekemu postarnemu plesalcu:

— Nak, s starim očetom pa že ne plesam.

Srečo je poskušal tudi mlad fant, katerega je zavrnila z besedami:

— Z otrokom ne plesam.

Fant je imel pa odgovor pripravljen:

— Oprostite, nisem vedel, da ste tako... — ji je rekel. — Ali me boste povabili na krst?

*

Teden dni po veselici sta se zopet sestala. Njega je kar mrzlica stresla, ko jo je ugledal.

— Najprej vam moram povedati, — ga je narahnila, — da se v temi od pijańca ne pustim poljubovati.

— Vas ne razumem, gospodična.

— Ko sva se vračala proti domu, je bilo tema. Vas je zanašalo, in ste me kar na lepem začeli poljubovati.

On jo je še enkrat natančno pogledal ter odvrnil:

— Oprostite, gospodična, če bi ne bil pijan in če bi tema ne bilo, bi vas ne.

*

Nekateri advokati imajo navedo reči svojemu klijentu:

— Zadeva je precej težavna in zavita. Stroški bodo veliki. Toda če že baš hočete, bom prevzel. Šla bova fifty-fifty. Imela bova vsak pol.

Tožitelj je ponavadi zadovoljen. Ter čaka in čaka, mesece in leta. Po letih mu pa sporoči advokat:

— Moj del sem, hvala Bogu, dobil. Ves vaš del je pa šel za stroške.

POVIŠANE OBRESTI ZA VLOGE

Sklenili smo zvišati dosedanje obrestno mero za vloge na SPECIAL INTEREST ACCOUNT od 4% na

4 1/2%

ter bomo pričeli s tem obrestovanjem

1. JANUARJA 1929.

Z ozirom na to priporočamo rojakom, da zvišajo do tedaj svoje vloge.

SAKSER STATE BANK

82 Cortlandt Street

New York, N. Y.

KRATKA DNEVNA ZGODBA

František Kropáč:

AKROBAT

Ponoči so lazile mačke po strehah, med katerimi je visela akrobatova vrv. Pri vodnjaku stoji komedijantov voz in njegova mlada žena si česče zlate lase. Vrata voza so samo priprta in solnčni žarek deli prostor v dva dela. V žarku trepeče prah in leskeče se ženini lasje, njen vrat in ramena pa tvorijo čarobno sliko beline in privlačnosti. Akrobat se opira na vodnjak, v katerem žubori voda iz zemlje. Mimoidoči se ozirajo na zeleni voz in modro progasta akrobatova prsa. Nad mestom pa počiva mir, kakor neviden oblak. Mesto med livadami in njivami je kakor ogromen pajek, ki se stara, ne da bi vedel zakaj. Potok žubori mimo, akrobat sanja.

Jutro se nagiba k poldnevni, solnce pripeka. Popoldne se valja jo na solnenu lene mačke, ližejo si tačice in pogledujejo na strehe, če bi se dalo kaj ujeti.

Zvečer pa zaigra na trgu godba. V temni gostilniški veži je izginil tujec. Ozrl se je na voz pri vodnjaku. Mreža pod vrvo se je majala, kajti akrobat je preizkušal solidnost svoje naprave. Majala se je mreža, past za človeka, ki bo v zabavo in grozo gledalcev plezal po vrvi kakor vervečka. Imel bo belo-žolto obleko. Drog, ki ga bo držal pred seboj, bo nihal sem in tja in vzdiral ravnotežje njegovega telesa. Drog, ki ga ponese s seboj, bo nihal nad gladino teme, na kateri obvisijo pogledi presenečenih gledalcev. Da, ta drog bo segal do zvezd, migljajočih nestrpnost nad svetom, blodil bo od ene do druge in podeden bo angeljskih krilom.

No, on že ima belo-žolto obleko in preizkuša solidnost svoje naprave. Kar zaigra domača godba na njegovo znamenje veselo korakčico in akrobat začne plezati

po lestvi. Množica mu napeto sledi. Vedno manjši je, vedno višje in višje pleza. Potok žubori, toda on ne sliši več žuborenja. Vrata voza se odpro in pojavijo se trije otročiči, oblečeni kakor akrobat. Stopijo k lestvi in gledajo gori. Tudi žena pride, prerine se skozi množico in smukne skozi temna vrata v gostilno.

Akrobat razprostre roke svoji deci v pozdrav. Noč šumi, krog gozdov okrog mesta se krči s temo in obdaja tesno ulice s trepetajočimi svetilkami. Akrobat se pa oprijemlje svojega droga in že drsi dolgi, lahni koraki po vrvi. Zdi se, da visi z zraku, da se je izpremenil v podobo brez duše in telesa. Njegovo obleko obseva od spodaj luč in vidi jo se ostre poteze njegovega obraza. Toda njegova senca se izgublja neke visoko nad strehami, plazi se ob njem sem in tja in kakor klic se izgublja neke v praznini.

Godci praznijo kozarce. Tujec, ki se je pojavil pri oknu, se ozre na trg in na strahotno senco, višje tik nad njegovim oknom. Potem zapre okno in spusti zaveso. Akrobat, zaposlen s svojo bravuro, ni ničesar opazil. Ne tujca, ne svoje mlade žene, ki je smuknila skrivaj v gostilno.

In že hite k njemu vsi trije otročiči. Najmanjši pleza prvi. Oče ga vzame v naročje. Druga dva se mu obesita na pas. In tako gre z njimi po vrvi na drugo stran. Spodaj šumi nemirna gladina gledalcev. Toda njemu je globina nekaj vsakdanjega. On mora vsak dan po vrvi z brega na breg. Kar se začne navdušeno ploskanje. Akrobat se vrača. Počuden je zmekčkanemu, ubogemu, nepopolnemu človeškemu gozdu. Nad njegovo glavo leta netopir. Mačka na strni strehi si liže tačice in preži na plen. V njenih prizmurjenih očeh se giblje nekaj, kar odgovarja človeku v belem in žoltem, visečem v zraku, toda ona se ne zmeni za to. Ljudje je sploh ne zanimajo, če ni lačna.

Potem ostane najstarejši deček sam na vrvi. Tudi on je akrobat. V rokah drži kratek drog. Njegov oče si natakne sivo vrečo na glavo. Majša dečka že hodita spredaj s krožniki okrog gledalcev in pobirata novčice. Godci popivajo in igrarajo, obrazu so jim zabuhli in rdeči. Akrobat se je že preoblekel in spušča svojega sina na tla.

In čudno, ko se vidi v vreči, podobni medvedji koži, mu šine nekaj na misel. V duhu vidi zlate kodre svoje lepe žene. Kje je? V zelenem vozu, kakor vedno. In vendar se ozre. V vozu bdi sve-

ča. Previdno spleza v vreči po vrvi in gledalci mu navdušeno ploskajo. Sredi vrvi se obrne, vrvi se, pleza nazaj, zdi se, da blo di in ne ve, kod in kam. Toda visoko v zraku spominja na nekako preračunano in vendar strašno igro pekla, na nekaj groznega, a vendar skoro smešnega. Premika se zelo počasi, vse njegovo telo je napeto, da ne izgubi ravnotežja. Korak za korakom se pomika da- lej. Včasih morajo biti njegovi koraki do pičice enaki, morda mora- jo biti enake tudi misli, spremlja- joče korake, da ne strmoglavijo do- li. Toda vse mu gre imenitno od rok.

Vendar ga pa žene nekaj nazaj. Ta točka bi bila že lahko končana. Dovolj je že bilo spretnosti in po- guma na vrvi in v vreči. Dovolj je že bilo vratolomnih treslajev, ko se je obračal in ustavljal. To- da ne. On gre naprej.

In znova ta čudna misel. To- da ne več v njegovi domišljiji, ne- resnični, zato pa tem absurdnej- ši prizor. Kaj? Že zopet?

Akrobat se ustavi. Gleda doli. Gleda na okno v prvem nadstrop- ju, ki ga je malo prej zaprl in za- grnil tujec. Toda ni ga zagrnil dobro, ostala je vrzel, skozi katero je dvakrat videl zlate lase. God- ba pod oknom, pod mrežo in pod zvezdami igra poskočno korakči- co. Akrobat tiči na enem kraju kakor lunatik. Gledalci si ne upa- jo dihati.

Zmotil se je. Hadji nazaj.

Toda skozi vrzel se vidi nekaj kodrastega. Ženska glava se na- gibala nazaj, lasje izginejo, name- sto njih se pa pojavijo nežno lice. Kraj njega pa zagoreli tujecv obraz. Črni brki štrle bojevito kvišku. Senca pred očmi tega moža priča o peklenski sili, ki vpliva zlasti na ženske. Da, mož se nagiba k ustnicam plavalase že- ne, akrobat stoji na enem kraju, kakor okamenel, ustnice se spo- je, žena se na videz brani, godba pa igra pianissimo. Mož v vreči se ne more ganiti. Gledalci zadr- žujejo sapo, ker čutijo, da se bli- ža najzanimivejši in najdramatičnejši trenutek vse predstave. Mož iz- pusti drog, ki se guga v mreži ka- kor ujeta riba. Sleče vrečo in jo zmeka kakor gada. Dvigne, no- go, previdno prestopi, potem dvig- ne drugo, vreča pade, toda akro- bat se vrača na svoje mesto. Tuj- čev poljub je še bolj strasten. Že- na se brani — toda ne, omamlje- no pritiska na svoja prsa. A akrobat stoji na eni nogi, pleše, drži se za glavo in gleda doli. Ves obupan je, v glavi se mu vrti. Ne more se ganiti s svojega mesta. Blazen je. Občinstva se polasti groza, ženske kriče in morajo jih odvesti v gostilno. Tudi godba utihne.

Tedaj je zopet zagledal za zave- so zlate lase. Žena se je izrgala tujcu iz rok. Izginila je. Akro- bat pa razprostre roke, pride do stebra, spleza doli in kakor v sa- njah vidi na pragu gostilne stati svojo ženo.

Luč na stebri se ugasnila. Trg je prazen. Žena stoji pri vozu in razmišlja. Potem se odpro vrata in akrobat ji namigne, naj vstopi.

In ko kleči pred njim, žvižga po zraku jermen, ki je krasil žol- to in belo akrobatovo obleko. Žvižga in pada na nežni vrat kle- čee žene.

KONCERTI A. ŠUBELJA

25. novembra zvečer, Dalniz, Mima.

9. decembra popoldne, Wauke- gan, Ill.

ZANIMIVI in KORISTNI PODATKI

FOREIGN LANGUAGE INFORMATION SERVICE — JUGOSLAV BUREAU

Obvezno pohajanje nadaljevalne šole.

Lani je več kot 66.000 zaposle- nih dečkov in deklic v starosti med 14. in 18. letom pohajalo nadalje- valne šole (continuation schools) v New Yorku. Zakon predpisuje, da morajo delodajalci dajati tem svojim zaposlenim vsak teden po- pol dneva dopusta v to svrhu. Tu- di nekoliko drugih držav predpi- suje slično obvezno šolsko izobraz- bo po dovršitvi rednih šolskih te- čajev. Cilj teh določb je ta, da se mladina čim bolj vsposobi za po- klje, ki si ga je izbrala. Pred vsem se v teh nadaljevalnih tečajih po- navljajo stari učni predmeti in podučujejo tudi novi v svrhu, da se v mladini vzdrži zanimanje za ljudski napredek in se mladina privadi k rabi svojega prostega časa za nadaljno učenje in pamet- no zabavo.

Ker pohajanje nadaljevalne šole prekineja stalno zaposlenje, se iz nekaterih strani pojavlja nas- protovanje proti tem nadaljeval- nim šolam, zlasti za to, ker je to pohajanje obvezno in se delodajal- ci morajo pokoriti predpisom in je stvar prišla pred prizivno sodišče (Court of Appeals) v New Yorku. Ali sodišče je izreklo, da je zakon ustaven in da mora ostati v velja- vi.

Stvar je prednesel pred sodišče neki Mr. A. Braunstein, ki je bil obsojen, ker je prekršil zakon o obvezni nadaljevalni šoli. Njegov sin, ki ima čez 16 let, je uspešno dovršil ljudsko šolo in je pohajal srednjo šolo (high school) nekaj šest mesecev, ali radi poslovnih zgbub svojega očeta je moral preki- niti študije in iti delat. Nekoliko časa je pohajal nadaljevalno šolo. Razum tega je nekoliko časa tudi pohajal večerno šolo, ker se je hotel pripravljati za vstop v prav- niško šolo.

Njegov delodajalec ga je opo- mnil, da njegovo pohajanje šole za časa delavnih ur povzroča nje- govemu poslu škodo in da go bo zato odpustil. Da ne zgubi svoje

službe, je deček prenehal pohajati nadaljevalno šolo.

V svojem ugovoru je oče trdil, da, ker je večerna šola osnovana, priznana in regulirana pod upra- vo šolske oblasti, bi moral biti de- ček oproščen od pohajanja nado- ljevalne šole, ako pohaja večerno šolo.

Razsodba prizivnega sodišča pa pravi: —

„...Da morajo otroci, ki delajo ves dan, zvečer pohajati šolo, je samo od sebe zlo. Morda je to ob- sedanjih razmerah zlo, ki se po- vsem ne da odpraviti. Vkolikor je mogoče, bi se moralo ublažiti. Tre- balo bi podpirati pohajanje šole po dnevu. Mnogi delodajalci mo- reje sodelovati v izvrševanju šol- ske dolžnosti. Drugi zopet ne ma- rajo. Utegnejo zahtevati od svojih namestencev, da pohajajo le ve- černe šole. Imeli smo nekdanj za- kon, ki je od otrok, ki so delali po dnevu, zahteval pohajanje ve- černe šole. Opustili so ta poskus. Dognalo se je, da je to mnogo več škodovalo njihovemu zdravju, kot jim je koristilo v izobrazbi. Pri- deklicah pa je ta predpis vseboval tudi nevarnosti v pravem pogledu. Kar se je našlo nezdavim, ko se je izvajalo direktno, ne sme se sedaj izjaviti indirektnim potom. Večerne šole so namenjene v prvi vrsti za odrasle. Tudi same šti- ruri na teden v nadaljevalni šoli niso potrata časa. Radi tega je razlika, ki jo zakon napravlja med dnevnim in večernim šolo, popolnoma vpravičena.

ŽENITNI OGLASI PRED STO LETI

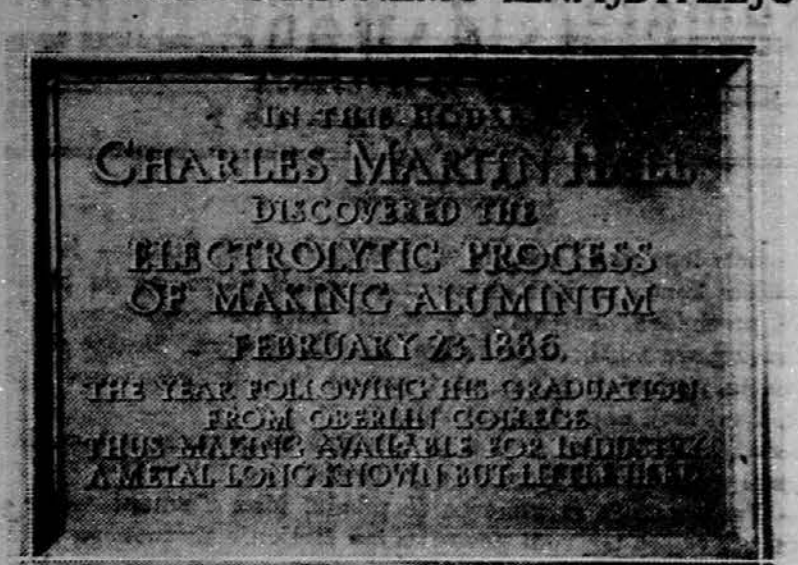
Ženitni oglas je dandanes ne- kaj povsem vsakdanjega, skoraj že bolj važno sredstvo za zdru- vanje ljudi raznih spolov, nego vsako drugo. In vendar so bili časi, ko so vzbujalo ženitne po- mudbe po listih velikansko senza- cijo — tako malo jih je bilo. Bi- li so pa v resnici originalni, ti starodavni ljubezenski inserati! Tako je izšel v oktobru 1. 1821. v listu „Louisiana Gazette“ nasle- dnji oglas:

„Mlad mož zastaven in s prijet- nimi lastnostmi, ki hrepeni po ženski, se ponuja vsem devicam in vdovam pod 32. letom kot loterij- ski dobiček. Izdal bo 600 srečk, vsak kos po 50 dolarjev. Ena sa- ma številka bo zmagala, a nje la- stnica bo dobila mladega moža in 30.000 dolarjev.“

Žal, da zgodovina ne poroča, če je mladi mož tudi v resnici dose- gel svoj cilj, tistih 30.000 dolar- jev in privresek. Vsekakor pa je dobil mnogo posnemalcev, kar do- kazujejo številni oglašji v tem slogu, ki jih je priobčeval tedaj v Londonu izhajajoči list „Mali Merkur.“ Ob začetku prejšnjega stoletja so se pojavili tudi prvi poklicni posredovalci zakonov. Ta- ko poroča londonski „Examiner“ 25. maja 1882 kot posebno no- vost, da se ponuja v nekem jutran- jem listu neki „zakonski agent“ proti primernemu plačilu za vse posle, ki spadajo v ljubezensko in zakonsko področje. Obvezuje se, da bo na diskreten način ugotovil, naziranje, lastnosti in premožen- je razmere vsake „partije“, ki bi jih želeli izvedeti njegovi kli- jenti. Potem pa je pripravljen aranžirati sestanke.

PRAV VSAKDO —
kdo kaj išče; kdo
kaj ponuja; kdo kaj
kupi; kdo kaj pro-
daja; prav vsakdo
priznava, da imajo
čudovit uspeh —
MALI OGLASI
v „Glasu Naroda“

V SPOMIN SLAVNEMU IZNAJDI TELJU

Dne 30. oktobra tekočega leta so odkrili v Oberlinu, Ohio, spomin- sko ploščo Charles M. Hallu, ki je iznašel leta 1886 modern proces za izdelovanje aluminija. Tedaj je bil star šele dvain- dvajset let.

Žena v današnjem življenju.

Omejevanje normalne funkcije ženstva na funkcijo žene in mate- re je prav tako nelogično, kakor je pritisniti moškemu na čelo žig bo- jevitosti zveri. — pravi pistateljca Rozita Forbes. Teorija, da je edi- na naloga ženske skrbeti za razm- noževanje človeškega rodu, izvira iz časov, ko je bila edina funkc- je moža boj in bojevanje. Za- kon je eden najzanimivejših, obe- nem pa najtežjih poklicev na sve- tu in odgovornost, za njegov us- peh ali neuspeh mora biti razde- ljena enako med obema zakonca- ma. V pravnih časih je mož tvegal življenje, da je branil ime- tje, ki so ga pridobivale žene z napornim obdelovanjem zemlje. Tudi v teh primitivnih časih je bilo materinstvo samo polovica že- nine dolžnosti in je bilo utemelje- no z dejstvom, da je pomenilo vsako dete prirastek plemena, od- nosno rodbine, čije usoda je bila več ali manj odvisna od števila de- t. Moderna doba, ki odklanja vojno in v kateri je človeško silo nadomestila tehnika, pa ne more zagovarjati razmnoževanja člove- škoga rodu za bojne namene.

Teorija, da mora vsaka ženska prispevati k povečanju števila pre- bivalstva, tudi če gre za preoblu- deno državo, ne glede na svoje fi- zične ali duševne moči in ne gle- de na svoje zdravje, je kriva, da so predmetja večjih mest polna tovarn in umobolnic, da je na sve- tu vedno več brezposelnih, siro- makov in zločincev. Moderna že- na je prav tako sposobna za ma- terinstvo, kakor so bile ženske v starih časih, toda višji življenjski nivo, ki nudi obenem tudi njenim otrokom boljše življenjske pogoje, jo sili, da se udeležuje konkuren- ce na delovnem trgu, da pomaga možu v borbi za obstanek. Elek- trični in mehanični napredek je poenostavil gospodinjstvo. Izo- brazba je razširila ženinno obzorje daleč za meje prejšnjih generacij. Telesna kultura, pametna moda, pogosto bivanje na svežem zraku in večje razumevanje higijene je v veliki meri dvignilo zdravstveni nivo žene. Moderna žena glede dela daleč nadkriljuje ženo sta- rih časov, ona lahko vodi gospo- dinjstvo in skrbi za deco, obenem pa pomaga možu dobivati sredst- va za življenje. Geslo naše dobe mora biti kvaliteta, ne pa kvan- titeta.

Vsak možni ni docela usposob- ljena za zakonskega moža ali oče- ta. Povsem napačno je naziranje, da bi se mogla ženska kot kemik, pisatelj, oglašni agent, zdravnik, izdajatelj, urednik ali ravnatelj trgovskega podjetja z večjim uspe- hom uveljaviti v kuhinji ali otro- škici sobi. Prepričana sem, pravi Rosita Forbes, da bi bili izgledi bodočih generacij mnogo boljši, če bi smatrale žense in možki očet- vstvo za višje poslanstvo. Poklie izven doma je najboljša priprava za potrebnost in vse one la- stnosti, ki so v materinstvu ne- obhodno potrebne. Bodoča pok- lenja bodo morala trdo delati. Ni daleč čas, ko ne bo več višjih slo- jev, ki žive v brezdelju. Moderna žena ne sme slepo stopiti v zakon- sko življenje in postati mati samo

zato, da zadosti svojemu nagonu, marveč mora razmišljati tudi o- tem, kakšno dedščino in kakšne iz- glede lahko nudi svoji deci. Čim širši bo materin delokrog in njeno duševno obzorje, tem bolj bo raz- vit v njenih sinovih in hčerah smisel za praktično življenje.

Francoski dramatik in član aka- demije E. Brieux, ki je kot pistat- elj med Francozi zelo priljubljen, se je nedavno lotil enega najvaž- nejših problemov povojne družbe, namreč zakona mladih ljudi. Pred vojno, pravi Brieux, — je bilo vprašanje, jeli pametno po- ročiti se v zgodnji mladosti, ve- deno nikalen. Zdaj pa odgovarja- jo ljudje na to vprašanje: Zakaj pa ne? Mladi ljudje se zdaj že- nijo, kakor da zakonsko življenje ni eden najkrajših problemov. Po vojni so se omajali vsi temelji socialnega življenja in nesigurno- st, ki jo čutimo na vseh poljih, vpliva tudi na zakonsko življenje. Življenje je kratko, ločitev zaka- na lahka in enostavna, čemu bi to- rej človek tudi tega ne poskušil, si misli mladina. Toda naša mla- dina še ni našla svojega lastnega življenjskega cilja. Koleba med svojimi poklici ali pa se loti po- sla, za katerega sploh ni usposob- ljena. Z enako površnostjo in brezbržnostjo sklepajo mladi lju- dje tudi zakone. Kmalu se pa prepričajo, da ločitev ni tako lah- ka, da je treba imeti mnogo de- narja in da postane tudi ločeni mož ali žena težko breme.

Največ trpe pri tem ženske. Če morajo živeti v skromnih razme- rah, se čutijo odrezane od družbe, v kateri so bile vajene obcvati, če pa žive v dobrih gmotnih raz- merah, vidijo okrog sebe samo že- ne, enake usode in starosti, ki jih ne morejo prepričati, da ima živ- ljenje svoje trajne vrednote. Ro- ditelje vidijo le redko in če jih že vidijo, jim nočejo potožiti svojih nadlog, ker se sramujejo. Zakon- sko življenje postane neznosno, mladi zakonec se prepričaj in si sami grene življenje. Dete, ki bi morda prineslo v hišo uteho in zadovoljstvo, mora iz gospodar- skih ozirov izostati, a čisto stopi med mlade zakonce še ljubosum- nost in tako se izpremeni domače ognjišče v pekel. Ženi je zakon vse, ker mu je žrtvovala ne le svoj dom, marveč tudi svoj socialni položaj. Zato je razočaranje tem hušje. Le redki so med mladimi zakoneci srečni zakoni. Na tisoč zakonov, sklenjenih v zgodnji mla- dosti, odpade komaj en srečen. A vendar je ta igra s srečo splošno priljubljena. Po mojem mnenju, pravi Brieux, bi se pred 30. letom ne smel nihče poročiti.

V Furlaniji

si fašizem kar ne more priboriti rdnih tal. V Rimu nervozno pre- sojajo položaj med Furlani in iz- preminjajo f asistično vodstvo v Vidmu. Te dni je odstopil dežel- no-zvezni tajnik Perotti in imeno- van je za tajnika Arturo Cattaneo in za podtajnika Enrico Jancello. Staro je sovraštvo med Furlani in Italijani, pa se ne da izkoreniniti fašističnimi frazami. Furlani so romanski narod, Italijani pa noče- jo biti.

PAIN-EXPELLER

ZA OKORENELE VRATOVE

Za okorene vratove, povzročene iz prehladov, si pridržite učinkovito PAIN-EXPELLER-ja. Odgnate si vrat močno. Po dveh ali treh aplikacijah bo okorelost popolnoma iz- ginila.

PAIN-EXPELLER je čudovito sredstvo. Uporablja se ga tudi pri mišičnih bolestinah, prehladih, revma- tičnih bolestinah, zoboboli, izvirnih, podplutbah, odrgah, nevrogiji, gla- voboli itd.

Knjžlica, ki opisuje njega številne uporabe, je zavita v vsakega paketa ali zavoj PAIN - EXPELLER-ja.

Vprašajte za PAIN-EXPELLER. ANCHOR na zavoju kaže, da je pristen.

V vsaki lekarni.

35c in 70c steklanica.

Ali pa naročite direktno pri:

The Anchor Brand of

F. A. Richter & Co.,

100 Broadway, N. Y.

KILLS PAIN

BOŽIČNA DENARNA NAKAZILA

bomo izvrševali tudi letos s točnostjo, ki je priznana med našimi ljudmi širom Združenih držav in Kanade.

Naši prijatelji bodo deležni letos ugod- nosti ZNIZANE PRISTOJBINE za nakazila v efektivnih dolarjih, ki znaša le po 2% oziroma po 60 centov za naka- zila do \$30.—. Stroški za direkten brzo- jav znašajo sedaj le \$2.50, za brzojavno pismo pa kot do sedaj po \$1.—.

Gane za dinaraka in nakazila v tujih najdeti v posebnem oglasu.

ODPREMITE VAŠE BOŽIČNO NAKAZILO CIMPREJE PREKO ZNANE

Sakser State Bank

82 Cortlandt St., New York, N. Y.

Samotar iz West Enda.

ROMAN IZ ŽIVLJENJA.
Za "Glas Naroda" priredil G. P.

19

(Nadaljevanje.)

— Zelo lepo je od vas, da ste vzele celo stvar tako, — je rekel. — Koncem konec pa bi itak ne mogli ostati dolgo, ne da bi našli našega posebnega okostnjaka v omari. Zdravje moje žene, — ali kar pravzaprav misli, — je velika žalost za mene. Skušal sem na vsak način prepričati jo, da ni v resnici tako delikatna kot si domišlja, a vsi moji napori so bili zaman.

Sedaj, ko je bil led prebit, je očitno našel utehe v tem, da ji je razkril malo tragedijo svojega življenja.

— Veste, ona je sorazmerno še mlada, Miss Tennant, — le sedem in trideset let ter vodi prostovoljno življenje priznanega invalida. To je zraslo z njo počasi in sedaj nima, praktično rečeno, Molly nobene matere in jaz nobene žene.

— Ah, doktor Dick, — ta majhni priimek ji je prišel neprosto voljno iz ust. Zdelo se ji, da se je izvrstno prilaga vsakemu, nežnemu možu, s trdnim obrazom ter očmi syetnika. — O, doktor Dick, meni je tako žal, — tako strašno žal!

Mogoče je bilo nekaj v znanosti te ženske, kar ga je opozorilo na zanimanje znanosti, kajti ozrl se je naokrog z razdraženim pogledom, kot da se naenkrat zaveda pomanjkanja.

— In tudi to, — tudi to, — je mrmral. — Nikogar ni na čelu... Zares, jaz bi vas ne smel pustiti priti semkaj...

Sara je zmagala z glavo.

— Zelo sem vesela, da sem prišla, — je rekla priprosto. — Jaz mislim, da bom zelo srečna tukaj.

— Vi imate pogum, — je odvrnil mirno. — Vi bi napravili uspeh iz našega življenja kjerkoli, — je nadaljeval zamišljeno, — da bi imela Molly nekaj iste kakovosti. Včasih se naravnost bojim za Molly... Ona je še tak otrok... in nikake matere, da bi držala vajeti.

— Doktor Dick, — Sara mu je zrla naravnost v oči, — če bi ne smatrali vi za nesramno, bi jaz položila svoji roki na vajeti, sem in tja...

Obrnil se je naokrog in njegove oči so žarele od hvaležnosti. — Nesramno! Jaz bi bil neizmerno hvaležen! Vi vidite, kako so stvari sedaj. — Jaz sem prišel biti skoro ves čas zunaj, moja žena zapusti komaj kdaj svoje sobe in Molly in hišne zadeve gredo naprej po svoji poti, kot pač vedo in znajo...

— Potem bom jaz utaknila svoj prst v paj, — je rekla Sara meje. — Jaz nimam sedaj nikogar, da skrbim zanj, odkar je umrl moj stari Patrik, — je dostavila. — Jaz mislim, doktor Dick, da sem našla svojo službo!

To je absurdno! — je vzkliznil on ter jo opazoval z nehljnim veseljem. — Vi ste prišli semkaj brez dvoma, da se ravna z Vami kot z gostom in prva stvar, katero storim, je naložiti vam na rano polovico svojih trublov! To je absurdno, nesramno, — a presenetljivo dobro!

Iztegnil je svojo roko in ko jo je prijel Sara, je zamrmral: Bog naj vas blagoslovi za to, moja draga!

Sedmo poglavje.

Sara je stala na velikem pročelju, znanem kot Monks Cliff ter opazovala z zanimanjem belo obrobline valove, ki so se dvigali ob skale ter se tam razblinjali v goste pene.

Splezala je semkaj po napornem plezanju več kot enkrat na kak vihar in dan ter uživala zrak, prepojen z morsko soljo.

Nekaj divjega in neokročenega v njej je odgovarjalo divjemu gibanju v naravi in stala je dolgo časa ter opazovala prostranost nemirnega morja, predno je obrnila svoje korake obotavljaje nazaj proti domu. Že radi tega slavnega morja in pečin bi bila zadovoljna ostati v Monkscliffu za nedoločen čas.

Njena pot jo je vodila mimo West Enda, samotne hiše, posajene ob stran promontorija in ko se je približala, se je pričela zavedati neke čudne izpremembe v značaju šumenja vetra. Sedaj je bila zavarovana pred najostrejšimi sunki vetra in zdelo se ji je, da se je veter dvigal in padal ter žaloval v čudnih kadenceh, ki so zvenele kot igranje violine.

Obstala je za trenutek, kajti izpočetka je mislila, da je bilo to le evileenje vetra med poslopji, a naenkrat je spoznala, da igra nekdo violino in sicer izvanredno dobro.

Instinktivno se je udala fasciaciji tega glasu in se približala hiši. Naslonila se je na neki zavarovan zid ter se udajala užitku poslušanja.

Kdorkoli pe bil godbenik, a bil je popoln mojster svojega instrumenta in Sara je poslušala z naslodo, kajti spoznala je par akordov divje ruske godbe, katero je igral.

— Hej, tam!

Stresla se je, vsa presenečena. Popolnoma zatopljena v godbo, ni opazila moža, nosečega obleko notranjega služabnika, ki jo je sedaj nagovoril.

— Hej tam, ali na veste, da hodite po tuji lastnini?

Prebujena nenadno iz sanj užitka, se je Sara nedolžno ozrla naokrog.

— Jaz nisem vedela, da je Monks Cliff privatna lastnina, — je rekla po kratkem odmoru.

— To tudi ni, v kolikor je znano meni. Vi pa ste na West End posestvu sedaj — in to je privatna pot, — je odvrnil mož osorno. — Prosim vas, da se poberete od tukaj.

Rdečica ogorčenja je planila na lice Sare. Tedaj pa se je spomnila nečesa, ker je vprašala:

— Kdo pa igra violino?

Duševno si je predstavljala par občutljivih, finih in zagorelih moških rok, katere je moral violinist brez dvoma imeti, — nasprotujočih si rok, ki se vzbudile njeno zanimanje na njenem potovanju v Monkscliff.

— Jaz ne slišim nikogar igrati, — je odvrnil mož trmoglavo.

Ona pa je čutila, da laže, a on ji ni dal nobene prilike za nadaljnja vprašanja, kajti nadaljeval je nabitro:

— Pojdite sedaj, Miss, ter se izgubite od tukaj. Tukaj ni dovoljeno hoditi po tujih tleh.

Sara je odgovorila z mirmim izrazom dostojanstva:

— Gotovo bom šla, — je rekla. — Žal mi je. Niti najmanjše ideje nisem imela, da hodim po prepovedanih tleh.

Robati način moža se je ublažil, kajti spoznal je v nji boljše veste človeka kot pa je bil on sam.

— Oprostite mi, Miss, — je rekel, s preejšnjo dvorljivostjo, — a meni ni dovoljeno pripustiti tukaj na West End nikakih prehodnikov.

Sara je prikimala.

(Dalje prihodnjik.)

Ženske - letalke.

Polet nad afriškimi džunglami je prišel zdaj v modo in je najbolj priljubljen med ženskami. Nedavno je žena južnoafriškega milijonarja lady Bailey srečno preletela od Londona do Kapstadta. Nekaj dni pozneje je preletela iz znane prej pod imenom Elliot Lynne. Ti dve dami sta dosegli rekord, za katerega bi se odločili le najdrznejši letalci.

Polet nad Afriko je zelo nevarno. Poleg nenadnih vremenskih izprememb preže tu na letalec divja plemena, ki sovražijo aeroplane. Leteti je treba nad žreli vulkanov in ogromnimi pragozlovi, kjer je smrt neizogibna, če mora letalec pristati. Toda obe Angličinji se naporov in smrtnih nevarnosti nista ustrašili. V zraku sta se srečali nad Srednjo Afriko, lady Bailey je letela proti jugu, lady Heath pa proti severu. Obe sta bili opetovano v smrtni nevarnosti in le srečnemu naključju je pripisati, da sta se rešili.

Lady Heath je dobila med poletom nad Rodezijo v višini 8000 čevljev naenkrat solnčarico. Pred očmi se ji je stemnilo in vse se ji je zdelo črno. Napela je vse sile in se začela previdno spuščati. Srečno je pristala sredi afriške džungle. Divjaki so jo našli čez nekaj ur nezavestno in jo odesli v najbližjo kolibo-belokožca, ki ji je nudil prvo pomoč. Ležala je več dni, predno si je toliko opomogla, da je mogla nadaljevati polet. Tudi lady Bailey je komaj ušla smrti sredi Afrike. Hotela je pristati v taboru, kjer imajo misijonarji postojanko. Bila je samo nekaj čevljev nad zemljo, ko jo je zgrabil močan zračni vrtinec. Aeroplan se je prevrnil in padel na tla. K sreči je ostala juaška letalka nepoškodovana.

Med obema letalkama je vladala huda konkurenca. Vsaka je hotela biti prva žena, ki preleti Afriko. Konkurirali sta tudi v Angliji, kjer je hotela ena pobiti rekord druge. Ena je dosegla višinski, druga pa rekord na daljavo. V zgodovino poletov obeh častihlepih dam je posegel mlad mož s svojo ženo, ki je napravil ženitovansko potovanje z aeroplanom. To je bil poročnik Bentley, ki se je tudi odločil za polet iz Londona v Kapstadt. V Kapstadtu je imel izvoljenko in ko je srečno dosegel svoj cilj, se je poročil. Napravila sta ženitovansko potovanje po zraku in šele med poletom sta sklenila vrniti se v London. Spotoma sta opazila letalo lady Heath, ki je dobila med poletom solnčarico in običala sredi pragozda. Ta čas se je raznesla vest, da so se nekatera plemena v Sudanu uprla in da je nevarno letati nad tem ozemljem. Poročnik Bentley je predlagal, da bi letela

lady Heath nad Sudanom z njim. Lady Heath je pristala na to in čez nekaj dni sta startala skupno. Lady Bailey je dosegla kot letalka še druge presenetljive uspehe. Preletela je Sredozemsko morje in pristala v Kairu. Tu jo je čakalo neprijetno presenečenje. Angleške oblasti so ji sporočile, da ne more nadaljevati poleta nad Sudanom, ker ne morejo prevzeti odgovornosti za njeno življenje. Toda njen prijatelj jo je opozoril, da je lady Heath s poročnikom Bentleyem preletela nevarno ozemlje in brzojavil je poročniku, naj spremlja tudi njo. Bentley je odgovoril, da jo pričakuje v Hartumu in da jo bo spremljal nad nevarnim ozemljem. Spremljal jo je do Malakala, od koder je nadaljevala polet sama. V Taboru zgrabil njeno letalo močan zračni vrtinec tako, da se je razbilo. Brzojavila je svojemu možu po novo letalo, v katerem je srečno dospela na cilj. Lady Heath je priletela v London nekaj dni pozneje, nego lady Bailey v Kapstadt.

Dalmatinska zastava društva "Coscienza Adriatica".

V Palanzi so razvili v gledališču dalmatinsko zastavo društva "Coscienza Adriatica" (Jadranska vest) na zelo slovesen način. Navzoči so bili zastopniki vseh oblasti, poslanci, senatorji, pismeno sta pozdravila dalmatinsko zastavo admiral Aetoni in Cagni. Po cerimoniji v gledališču so odboriki društva posetili maršala Cadorna v njegovi vili v bližini in mu izročili društveni znak z naznanilom, da je imenovan za častnega člana "Coscienza Adriatica".

O kraškem vodovodu

govorijo in pišejo fašistični voditelji tako, da bi moralo misliti prebivalstvo, da se res izvrši to ogromno delo v kar mogoče najkrajšem času. Določena je ustanovitev dveh konsorcijev, enega za goreniški kraški del in drugega za spodnji.

V bolonjskem listu "Carlino" je pisal Giovanni Borelli o kraški vodni napeljavi, kakor da bi bila prav blizu izvršitve. Problem zadeva tržaško in gorjsko pokrajino. Samo dopolnitev in ureditev tekom vojne je proračunjena na več milijonov.

Z restavracijskim delom se prične v kratkem in občinski načelnik Kompare je na sestanku v Sežani mogel povedati, da bodo imele številne kraške občine že prihodnje poletje dovolj vode vsaj za elementarne potrebe. Nato pravi "Piccolo": "O konkretnih predlogih za integralno rešitev problema pa nam ni nič znano". Kaj naj rečemo potem k drugim številnim bobnečim razglasenim bonifikacijkim napovedim?

NUDIMO VAM IZVANREDNO PRILIKO

in jamčimo prijetno in brezskrbno potovanje vsem rojakom, kateri se želijo udeležiti našega

BOŽIČNEGA IZLETA DNE 8. DECEMBRA t. l.

s parnikom

"Ile de France"

našim rojakom najbolj priljubljen velikan francoske parobrodne družbe. Oprema, hrana in postrežba je itak slehernemu dobro znana in je vsako priporočilo nepotrebno.

V OSMIH DNEH V SLOVENIJI,

kjer Vas pričakujejo sorodniki, prijatelji in znanci. **SEDAJ JE ŠE ČAS**, da vredite vse potrebno za odhod.

Za cene, preskrbo potovalnih listin in rezervacije obrnite se na:

SAKSER STATE BANK

82 CORTLANDT STREET

NEW YORK, N. Y.

ZGODOVINA OBELISKA

Na trgu pred cerkvijo Sv. Petra v Rimu stoji ogromen monolit egiptskega izvora, ki predstavlja pravo čudo svoje vrste. To je čulo stare tehnike, ki vzbuja še sedaj občudovanje strokovnjakov. Ogromen rimski monolit, visok, stožast, rdečkaste barve in ves pokrit z egiptskimi hieroglifi, je znan zgodovini že iz dobe egiptskega kralja Sesostrisa, ki ga je posvetil bogu Solncu in postavil pred njegov hram. Kako je bil ogromen kamen postavljen, nam zgodovina podrobno ne pove. Znanost je pa, da so morali stotisoči sužnjem egiptskih faraonov klesati to orjaško skalo v kamnolomu, da so morali graditi za prevoz nove ceste in ogromne nasipe ter odkopavati pod njim zemljo tako dolgo, da so ga lahko premaknili. To je bilo eno najtežjih del, kar so jih opravljali sužnji v Egiptu.

Ogromna, lepo izklesana skala je stala pred hramom boga Solneca tisočletja, dokler je ni dal rimski cesar Caligula, omamljen z zmago nad Egiptom, prepeljati v Rim in postaviti v svoj znameniti Cirk. Samo praviljena razpisnost cesarja Caligule in njegova neverjetna samozavest je omogočila to nečloveško delo. In zopet so bile nepopisne muke rimskih sužnjem in vojakov, ki so delali skoro brez tehničnih pripomočkov, samo s krepkimi mišicami svojih rok. Caligula je bil velik zapravljivec in tiran, ki je znal v enem letu zapraviti neizmerno bogastvo, namreč 2700 milijonov sesterecij, ki jih je zbral cesar Tiberij. Samo on je mogel obvladati skalo, visoko 26 metrov in težko 332 ton. Mirno lahko rečemo, da je ogromni monolit pred cerkvijo sv. Petra v Rimu simbol žuljev in dela milijonov človeških rok, obenem pa živ spomenik tiranije rimskih cesarjev.

Značilno je že to, da je ostal obelisk sredi ogromnega cesarjevega Cirka nad 1000 let nedotaknjen. Rim se je moral opetovano podvreči barbarskemu pustošenju, barbari so rušili palače in cerkve, celi trgi so bili delomirani, cesarjev Cirkus je razpadel, toda monolit je ostal nedotaknjen. Nobena barbarska roka se ga ni upala razbiti. Ves čas vladanja renesančnih papežev je stal tam sredi razvalin Cirka, toda ni se našel mož, ki bi ga postavil drugam. Šele papež Sixt V., nekoč najslavnejši italijanski franciskan, mož slovenskega pokolenja iz Ilirije, je sklenil postaviti vrh obeliska zlat krst in prenesti monolit na trg pred cerkvijo Sv. Petra.

Leta 1585, takoj prvo leto svojega vladanja, je pozval papež vse slavne učenjake, matematike, arhitekte in tehnike vsega krščanskega sveta. Načrt prenosa ogromnega monolita je morala izdelati kongregacija. Od vseh koncev in krajev krščanskega sveta so prihajali stavbeniki, matematiki in učenjaki, da predložijo papežu svoje načrte, novo izumljene stroje in razne tehnične pripomočke. V Rimu se je zbralo okrog 500 znamenitih mož tedanje dobe, da se loti tega težkega problema. Toskanski nadvojvoda je poslal papežu svojega najboljšega stavbenika Ammanatija in mu ga je toplo priporočil. Ko si je Ammanati vse ogledal, je prosil papeža, naj mu dovoli eno leto, da vse dobro premisli. Papež se je zaničljivo nasmešnil in poslal arhitekta domov. Poklicati je dal mladega stavbenika Fontano, ki je gradil več papeževih poslopij. In zopet je bil samo papež Sixt V., kos tej težki nalogi. To je bil mož neverjetne energije, izvrsten organizator železne volje. Njegova strast so bile nove stavbe in boj proti elementarnim silam. Ta strast ga je tudi gnala, da je sklenil premestiti ogromen monolit. Dominik Fontana, zvest služabnik svojega gospodarja, drugače pa arhitekt brez posebne nadarjenosti, je predložil čez nekaj dni komisiji lesen model, na katerem je visel mal svinčen obelisk. To je bil osnutek bodočega tehničnega dela pri prenosu obeliska.

To je bil osnutek bodočega tehničnega dela pri prenosu obeliska. To je bil osnutek bodočega tehničnega dela pri prenosu obeliska. To je bil osnutek bodočega tehničnega dela pri prenosu obeliska.

To je bil osnutek bodočega tehničnega dela pri prenosu obeliska. To je bil osnutek bodočega tehničnega dela pri prenosu obeliska. To je bil osnutek bodočega tehničnega dela pri prenosu obeliska.

Kretanje parnikov - Shipping News

21. novembra:
Berengaria, Cherbourg
America, Cherbourg, Bremen
22. novembra:
Magenta, Havre
Dresden, Cherbourg, Bremen
24. novembra:
Olympic, Cherbourg
New York, Cherbourg, Hamburg
Augustus, Napoli, Genova
New Amsterdam, Boulogne sur Mer
Rotterdam
25. novembra:
Columbus, Cherbourg, Bremen
President, Harding, Cherbourg
1. decembra:
Paris, Havre
Homerik, Cherbourg
Pennland, Cherbourg, Antwerpen
Minneapolis, Cherbourg
5. decembra:
Aquitania, Cherbourg
Leviathan, Cherbourg
8. decembra:
Muenchen, Cherbourg, Bremen
Ile de France, Havre (NAŠ BO-
ZICNI IZLET)
Majestic, Cherbourg
Minnesota, Boulogne sur Mer
Lapland, Cherbourg, Antwerpen
Cleveland, Cherbourg, Hamburg
Conte Blencarnon, Napoli, Genova
Volendam, Boulogne sur Mer, Rotterdam
President, Roosevelt, Cherbourg, Bremen

11. decembra:
Saturnia, Trst
Deutschland, Cherbourg, Hamburg
Berlin, Cherbourg, Bremen
12. decembra:
Roma, Napoli, Genova
George Washington, Cherbourg, Bremen
14. decembra:
Berengaria, Cherbourg
15. decembra:
Minnetonka, Cherbourg
Hamburg, Cherbourg, Hamburg
18. decembra:
Paris, Havre
20. decembra:
Stuttgart, Cherbourg, Bremen
22. decembra:
Olympic, Cherbourg
Minneapolis, Boulogne sur Mer
St. Louis, Cherbourg, Hamburg
27. decembra:
President Wilson, Trst
America, Cherbourg, Bremen
29. decembra:
Majestic, Cherbourg
Pennland, Cherbourg, Antwerpen
Minneapolis, Cherbourg
Albert Ballin, Cherbourg, Hamburg
New Amsterdam, Boulogne sur Mer
Hil Rotterdam
Columbus, Cherbourg, Bremen

COSULICH LINE

BOŽIČNO ODPLUTJE v Jugoslavijo preko Trsta.

Paradiž morja

NOVA SATURNIA 11. DEC.

DRUGA ODPLUTJA:

PRESIDENTE WILSON

27. DECEMBRA 7. FEBRUARJA

Prvo potovanje nove motorne ladje

VULCANIA 10. JAN. 1929.

Iz Trsta do Slovenije je po železnici komaj par ur. Nobenih stroškov za vize, vize, zračne kabine, časa za ženske, soba za pisanje, kadnica in bara. Ogromna obednica, kopeli in pralne kopeli. Godba in kinematograf vsak dan v tretjem razredu.
Cena za tretji razred iz New Yorka je zelo zmerna. Preskrbite si zgodaj poletni permit.
Drugi razred de Luxe, medrazredni drugi in tretji razred: glede cen in znižanj izveste pri vseh agencijah.
PHELPS BROS. & CO., Gen. Agenti
17 Battery Place, New York

SLOVENSKI AMERIKANSKI KOLEDAR

ZA LETO 1929

bo v kratkem gotov. Letos bo zelo zanimiv, ker vsebuje poleg koledarja zelo zanimive članke in povesti ter je opremljen s lepimi slikami.

Cena 50c.

BLAZNIKOVE PRAIKE

bodo tudi v kratkem despele.

Cena 25c.

Tudi nekaj iztisov

Vodnikovih Knjig

bomo prejeli ter jih poslali ocmu, ki nam pošlje \$1.50.

STENSKI KOLEDAR

SMO RAZPOSILALI

Naročila pošljite lahko takoj in s tem nam omogočite, da vam takoj vse odposlamo kar boste naročili. Glede vseh pošiljatev bomo seveda tudi vselej v listu poročali, da vsako lahko ve, kdaj približno bo naročene knjige prejeli.

V zalogi imamo še nekaj izvodov VODNIKOVH KNJIG LETA 1928 in jih zdaj pošljemo skupno s gorinjam naročilom za samo \$1.00, seveda dokler zaloga ne poidi.

KNJIGARNA

"GLAS NARODA"

82 CORTLANDT STREET

NEW YORK CITY

ni komisiji ni bilo vse jasno. Zato je Fontana napravil takoj poizkus z manjšim obeliskom, ki ga je našel nekje v razvalinah starega Rima.

Poizkus se je posrečil. Arhitekt je neverjetno hitro in lahko postavil težki kamen. Toda komisija še vedno ni bila zadovoljna. Fontana je bil še mlad, njegovo ime malo znano. Komisija je hotela imeti na čelu akcije moža slavnijega imena in zato je poverila prenos monolita drugemu arhitektu. S tem pa zopet Fontana ni bil zadovoljen. Zaprozil je za avdijenco pri papežu in mu vse povedal. Papež je dejal, da je poklican voditi to delo samo tisti, ki je napra-

6 DNI PREKO OCEANA

Najkrajša in najbolj ugodna pot za potovanje na ogromnih parnikih: Paris — 30. nov. (opolnoči). Paris — 17. dec. (popoldne). Ile de France 7. dec.; 11. jan. (Ob polnoči).

Najkrajša pot po železnici. Vsekdo je v posebi kabini s vsami modernimi udobnostmi. — Pijača in slavn francoska kuhinja. Isredno nizka cena.

Vprašajte kateregakoli pooblaščenega agenta ali **FRENCH LINE**
19 State Street, New York, N. Y.

Kako se potuje v stari kraj in nazaj v Ameriko.

Kdor je namenjen potovati v stari kraj, je potrebno, da je poučen o potnih listih, prtljaji in drugih stvareh. Vse naše dolgoletne izkušnje vam mi zamoremo dati najboljše poglobljene in priporočamo, vedno le prvotne brzojavke.

Tudi nedravljanj zamorejo potovati v stari kraj, toda preskrbeti si morajo dovoljenje ali permit iz Washingtona, bodisi za eno leto ali 6 mesecev in se mora delati prošnjo vsaj en mesec pred odpotovanjem in to naravnost v Washington, D. C., na generalnega naselniškega komisarja.

Glasom odredbe, ki je stopila v veljavo 31. julija 1926 se nikomur več ne pošlje permit po pošti, ampak mora iti iskat vank prošlee oseba, bodisi v najbližji naselnski urad ali pa ga dobi v New Yorku pred odpotovanjem, kakor kdo v prošnji zaprosi. Kdor potuje na svojo lastno odgovornost.

KAKO DOBITI SVOJCE IZ STAREGA KRAJA

Od prvega julija je v veljavi nova ameriška priseljskega postava. Glasom te postave zamorejo ameriški državljani dobiti svoje žene in neporočene otroke izpod 21. leta ter ameriške državljane svoje moške s katerimi so bile pred 1. junijem 1928. leta poročene, izven krota.

Jugoslovanska krota znaša še vedno 671 priseljevec letno. Do polovice te krota so upravičeni starši ameriških državljanov, moške ameriških državljanov, ki so se po 1. junija 1928. leta poročili in po 1. junija, odtoda žene in neporočeni otroci izpod 21. leta onih ne-dravljjanov, ki so bili postavno pripuščeni v to deželo za stalno bivanje tu. Vsi ti imajo prednost v krota, od ostalih sorodnikov, kakor: bratov, sester, nečakov, nečakinj itd., ki spadajo v kroto brez vsake prednosti v isti, pa so ne sprejema nikakih prošelj na ameriško vize.

SAKSER

STATE BANK

82 Cortlandt Street

NEW YORK

vil načrt. Pozval je Fontano, naj prevzame vodstvo in naj se ne zmeji za mnenje komisije. In tako je Dominik Fontana vodil eno največjih tehničnih del takratne dobe. Monolit je bil srečno prenešen in stoji zdaj pred cerkvijo Sv. Petra kot ena največjih znamenitosti starega Rima.

ADVERTISE IN "GLAS NARODA"